

ZINEMA

gaiztakeriaren ikasbide?

Oraindik orain, Itali'ko Gotzaiak billera izan dute. Gaurko zinema-gintzak artu duan joera makurrak bultzatu ditu. Argi asko oartu dira, zinemak beraldiko indarra duala, gaitzerako erabiltzen bada. Zinema, danok dakigu, gauza ona dala. Gai oni buruz azken iru Aita Santuek aitor trinkoak egin dituzte, zinemaren onindarrak eta gaitz-bideak nabarmenduz. (Beste batean mintzatuko gera aitor aue-taz). Zinema, gizonak asmatu duan

tresnarik bikaiñetakoa dezu. Bafia, gauza guztiekin gertatzen dana, tresna ona onerako erabiltzen bada ondorio onak sortzen ditu, bafia txarrera bidetzen badezu kalte ikaragarriak. Bomba atomikak zenbat laguntza egiten digun, bere indar izugarriak makineri erantsitzen bazaizkio; bafia baita ere ze kixkalke-ta ta gizoniltze negargarriak uri batean lertuarazten bada. Zinemak gizonagan beraldiko indarra egiten du. Izan ere, Zinemak erakuspenak

ITALIKO GOTZAIEN AITOREA, ZINEMARI BURUZ

1961

zentzuetatik, ots, begietatik eta baita ere belarrietatik sartuarazten bai ditu. Neurri berdinean ona ta txarra. Zentzuek jasotako edo zentzuetan sartu diran irudiak, irudimenean tinkatzen dira. Bertan gelditzen dira egotez, ontzi batean bezela. Irudiak zikiñak edo txarkerira bultz egitekoak badira, ortik zinema ikuslearen arriskua, batez ere ezjakifia bada. Irudimenetik adimenera ta ontatik naimenera oso errez igarotzen dira gero, sugetzar oiek. Eta naimenak atezirrizkurik badu, lotsagabekiro aurrrera egin, barruan kabi goxo egi-teraño.

Italiar Gotzalek diotenez, gaur egun, gizonak zinema onerako orde z gaitzerako darabil. Ez beti, baña bai maizegi. Aitzaki-maitzakitana babesturik, mundua zear nautsi dabillen gaiztakeria azaltzen omen diote erri ezjakifiari, ta gañera zabal-zabal, aurrez-aurre. Orrela zinemagintzak zilleztegi alderditik auzi garratzak sortzen ditu. Gotzai-aitor au zear billatuko dituzu auzi edo prolema oiek:

EGIA GIAR-GIAR

"Gaur gaurko zinemagintza aztertut neurritz, ikaraz ikusten degu, gauzak gero ta okerrago dijoazela. 1959 ta 1960 urteetako zinemagintzari buruz dakizkigun berriak, nabari jartzen dute, zilleztegi alderditik onartu eziñezko film berriak gero ta ugariago dirala. Eta peli-

kula auek sortzen, zoritxarrez, Itali mundu guziko Errien aurretik aintzindari agertzen da".

... "Esan diteke Zinema zinta egille oientzat, giza-bizitzak alderdi bakarra baizik ez duala: alderdi illuna, materia ta zentzuen alderdi zarpilla. Zinema askok, bizitzatik, indarkeria, lasakeria ta arduragabekeria, grufia zantar eta aragiaren alderdi gordifia besterik ez dute jasotzen. Eta ori dana lotsagarriro azaldu ere. Giza-gogoaren alderdi bikafienak azaltzeko ardu-za izpirik ere ez degu somatzen...

Oartzen gera, batez ere, orrelako jokabideak sendi ta maitasun aberastasunak oinperatu ta gutxiesten ditula: emakumeari ez diola batere begirunik; izan ere soil-soilki jolasbidetzat artzen baidu; agintemodu guziaganako narda ereiten saiatzen da; sakrifizio ta norbere burua ukatzeak eta orrelakoak parragarritzat dauzka. Dirua, narotasuna, azaleko ta ots aundiko garaipenak, norbere burua jainko egitea, oiek bai dirala jomugak gizonari opagarriak. Bizitza orrela iritzi ta artzea, kristau iritzi ezetik gizon iritzi ere, pamilaren eta maitasunaren aurka zuzen-zuzen joatea da...

AITZAKI-MAITZAKI

Ezagunak ditugu jokabide au txuritzeko ateratzen diran arrazoi ta aitzaki ustelak. Ertiak askatasun osoa ezkatzen duala: ikusleak be-

rak nai dutela zabarkeri ori; txarkeria azaltzea komeni dala, bera-gandik nola saiestu ikasteko; ikus-leak bear ainbat elduta daudela, t. a.

Baña auxen da egi utsa. Animak zuzentzetik jasotzen ditugun egieri esker auxen dakigu: egungo zinema-saioak anima askorentzat, gazteen animentzat bereziki, ondament-di gertatzen dira. Auxen da egi gertatua, ezpairik gabekoa. Azkenaldi auetan gaztediak ze-nolako gaiztakeri grifa azaldu duan, erriari ezezik Magistradueri berari ere nabari ipini zaie.

Gaztediaren joera makur orren errua, gurasoak eta prensa'k dute, baña auek baño askozaz geiago zinemak. Egunero egunero gazteen biotzak gaiztakeriaren eragin goxoak xurgatzen ari dira. Ta gero arritu egingo dira, egungo gazteak txarkerirako azaltzen duan zaletasun neurrigabea ta egundaño ezen-tzuna ikustean!...

...Ara esan argi ta garbi, erti ta kultura edo gizabidearen esku-bideak zilleztegi gaindik jartzen dituzteneri, ez dagola onartzerik gaiztakeriaren ikastola gertatzen dan ertia. Eta zilleztegi alderditik erren diran pelikulak ez dira erti ta kultura aldetik onenak ere. Askotan ertia ta kultura aitzaki besterik baño ez dira, izkutuko asmo leunak aurrera ateratzeko... Ba-dakigu ondo asko, indarkeria ta aragi gordiña gaitzat duten zinema-saioak,

ertia egiteko ezgaitasuna gorde nai dutela ...jakin gero, zinemagintzan ere ertia ta zilleztegia adiskide onak dirala.

Gaitza ta gaitzaren zergatiak salatu ondoren, billerakoak aburu batzu jartzen dizkigute, ertia ta gizonaren beste zeregiñak oro zuzendu bear dituzten zillezti-aburuak, alegia. Auxek dituzu:

—Gizonaren egintzak oro egizko zillezti-aburura makurtu bear dute; gañerantzean "relativismo" deritzaion kontzientzi-moduan murgilduko gera, gure galbiderako.

—Askatasuna askatasunagatik ez da askatasuna, nolabaitekoa ta zigorrik gabeko aizakeria baño.

—Zilleztiarau auek zinemari ezarri bearrak dira bereziki; izan ere zinemak beraldiko pisua du giza nortasunagan, ta lilluratzeko duan berezko eragifiñagatik ez da nolanalako indarra berea, erri-iritzia burutzen ta bizitza ze erakoa izan bear duan adierazten.

—Zinema saioak ez dira, geienetan, ikusle aukeratuentzat, edozein erritaldentzat baño. Auek, ezjakiñiak baidira, gaitzerako eragifiñetik saiesteko babesik ez dute. Pelikula zantar oietatik, ageriko ta azaleko ikusgarriak jaso ta gordetzen dituzte, bizitzaren aberastasunetan tinkatu orde.

—Gaurko zinema gelena jolasaren eta atsedenen alde dabil; ba-

ña gogoan artu bear da gero, jomuga ori iritxi nai badu gizonaren goi mallako ondasuneri ez diela oztoporik egin bear.

—Elizak zinemari zillezti arauak aintzat eukitzeko bein eta berriz eskatzen badio ere, ez du orrek esan nai, mundu zabalean bere gisara jaun eta jabe dabillen gaiztakeria izkutuan euki nai duala edo egungo bizimoduak aurrez aurre jartzen ditun auzi edo prolemaetatik iges egiten dunik. Ez ta gutxi gorik ere. Aitzitik, esan gura digu, gaitza betiere neurritz eta arretaz azaldu bear dala, ta nolana ere zinema-saio zear gaiztakeria gaiztetsiz beti.

—Elizak ez du aurre-iritzi okerrik zinemaren aurka. Irakurri azken aldi auetan Aita Santuak zinemari buruz aoz eta lumaz egindako aitorrak. Ama-ardura guziz auxen nai du, gizonak ain arrigarrirero asmatu al izan dun tresna bikaiñi ori ez dezala gaitzerako erabilili, tamalez sarriegi gertatu oi dana”.

Ondoren, billerakoen minzoa zinemagille, zinema epaille, guraso ta apaizengana dijoa. Guziri eskatzen die, arren eta arren burrukatu dezatela bazter guztiak menderatu nai dituan gaiztakeria. Saia ditezela, zinegilleak zinema onak egiten, gurasoak aurrak zinema-saio onetara bialtzen.